

Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка
Кафедра хорового та оперно-симфонічного диригування

"ПОГОДЖУЮ"

Гарант освітньо-професійної програми,
декан факультету музикознавства,
композиції, вокалу та диригування, доцент

_____ Я. ОЛЕКСІВ

25 червня 2021 року

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи, професор

_____ М. КУШНІР

25 червня 2021 року

"ПОГОДЖУЮ"

Декан факультету музикознавства,
композиції, вокалу та диригування, доцент

_____ Я. ОЛЕКСІВ

25 червня 2021 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
„ Робота з оркестром оперної студії ”**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма	Музичне мистецтво
Профілізація	Симфонічне диригування
Статус	Обов'язкова компонента освітньої програми циклу дисциплін фахової професійно-практичної підготовки (ОК 3.8.3)
Загальний обсяг	7 кредитів ЄКТС (210 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік (1-7), екзамен (8)
Термін викладання	1-8 семестри
Факультет	Музикознавства, композиції, вокалу та диригування
Форма навчання	денна

Робоча програма навчальної дисципліни „ Робота з оркестром оперної студії ” з галузі знань 02 Культура і мистецтво зі спеціальності 025 Музичне мистецтво оновлена відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка «26» травня 2021 року (Протокол № 1)

Розробник:

Остафійчук Зінаїда Георгіївна – професор кафедри хорового та оперно-симфонічного диригування, Заслужена артистка України

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри ***Хорового та оперно-симфонічного диригування***
“   21   ” _____ червня _____ 2021 р., протокол №   12

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Робота з оркестром оперної студії» передбачає підготовку висококваліфікованого диригента, готового до професійної практичної роботи диригента по закінченню курсу.

Робота з симфонічним оркестром – основний, найскладніший і відповідальний етап у диригентському виконавстві, від якого залежить успіх концертного виступу.

Навчальний предмет «Робота з оркестром оперної студії» займає в процесі виховання молодого диригента таке ж чільне місце, як і уроки в класі по спеціальності. Навчальна робота диригента по підготовці до репетиції має на меті ще більш глибоке вивчення деталей партитури, більша її конкретизація, вміння визначити найважливіші, найпроблемніші місця освоєння партитури оркестром.

Все те, що засвоює студент на заняттях по диригуванню в класі він має можливість перевірити на «живому», реальному інструменті – симфонічному оркестрі. І, власне, тільки тут він отримує ті професійні навички, які не може дати «класне диригування».

Випускник – оркестровий диригент повинен знати:

- методику роботи з оркестром,
- технічні особливості і специфіку звучання оркестрових груп,
- можливості і штрихові особливості кожного інструменту,
- відмінно володіти партитурою, її динамічними, агогічними та мистецько-художніми завданнями.

Випускник – оркестровий диригент повинен вміти:

- слухати об'ємне, багато темброве звучання оркестру,
- розвинути навички розмовної мови спілкування з оркестром,
- виробити навички і принципи роботи з оркестром (вміння точно і грамотно розрахувати репетиційний час та зменшити до мінімуму його затрати, детальна робота над штрихами, тощо),
- вивчити з оркестром і виконати з оркестром оркестрові твори різних стилів,
- працювати з оркестром, враховуючи його рівень та можливості,
- досягати максимум артистичної віддачі від кожного музиканта.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК 1	Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово
ЗК 2	Здатність розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 4	Здатність до розв'язання проблем.
ЗК 5	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6	Здатність до міжособистісної взаємодії.
ЗК 7	Здатність до критики та самокритики.
ЗК 8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 9	Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій.
ЗК 10	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 11	Здатність володіти іноземною мовою.
ЗК 12	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
ЗК 13	Здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та лідерські якості.
ЗК 14	Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК 15	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

2.2 Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК 1	Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
СК 2	Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у творчо-виконавській діяльності.
СК 3	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
СК 4	Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
СК 5	Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності
СК 6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
СК 7	Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.
СК 8	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
СК 9	Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.
СК 10	Здатність оперувати професійною термінологією.
СК 11	Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
СК 12	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
СК 13	Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.
СК 15	Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.
СК 16	Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.
СК 17	Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

РН 2	Володіти методами та навичками ансамблевої гри / хорового співу, репетиційної роботи та концертних виступів.
РН 3	Демонструвати різні методики удосконалення творчо-виконавської діяльності.
РН 4	Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.
РН 5	Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його

	6	1	30	15		15		15
IV		2	60	30		30		30
	7	1	30	15		15		15
	8	1	30	15		15		15

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1 семестр

	Модуль 1. Оперно-симфонічне диригування		Кількість годин
	Змістовий модуль 1. Робота з оркестром над симфонічними творами		
Тема 1	Нескладні оркестрові твори, як правило віденських класиків, бажано на невеликий склад оркестру		7
	Всього годин		7
	<i>2 семестр</i>		
	Модуль 2. Оперно-симфонічне диригування		
	Змістовий модуль 1 Робота з оркестром над симфонічними творами		
Тема 1	Диригування т творів для симфонічного оркестру (симфонії, увертюри композиторів Віденської школи)		8
	Всього годин		8

3 семестр

	Модуль 3. Оперно-симфонічне диригування		
	Змістовий модуль 1. Робота з оркестром над симфонічними творами		
Тема 1	Диригування творами композиторів Віденської школи пізнього періоду		15
	Всього годин		15
	<i>4 семестр</i>		
	Модуль 4. Оперно-симфонічне диригування		

	Змістовий модуль 1. Робота з оркестром над симфонічними творами	
Тема 1	Диригування творами композиторів Віденської школи пізнього періоду і романтиків	15
	Всього годин	15

5 семестр

	Модуль 5. Оперно-симфонічне диригування	
	Змістовий модуль 1. Робота з оркестром над симфонічними творами	
Тема 1	Диригування творами композиторів романтиків	15
	Всього годин	15
	<i>6 семестр</i>	
	Модуль 6. Оперно-симфонічне диригування	
	Змістовий модуль 1. Робота з оркестром над симфонічними творами	
Тема 1	Диригування творами композиторів романтиків а також сучасних українських композиторів в класі під фортепіано	15
	Всього годин	15

7 семестр

	Модуль 7. Оперно-симфонічне диригування	
	Змістовий модуль 1. Робота з оркестром над симфонічними творами	
Тема 1	Диригування творами композиторів романтиків а також сучасних українських композиторів в класі під фортепіано	15
	Всього годин	15
	<i>8 семестр</i>	
	Змістовий модуль 1. Робота з оркестром над симфонічними творами	

Тема 1	Підготовка державної програми, яка складається з симфонії та інструментального концерту у двох відділах	15
	Всього годин	15
	Всього за лекційний курс	105

Самостійна робота

1 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Підготовка до роботи з оркестром над симфонічними творами, що увійшли до навчальних програм 1,2 семестрів.	5
	Поточний контроль	1
	Підсумковий контроль (залік)	2
	Всього годин	8
	<i>2 семестр</i>	
1.	Підготовка до роботи з оркестром над симфонічними творами, що увійшли до навчальних програм 1,2 семестрів.	5
	Поточний контроль	1
	Підсумковий контроль (залік)	1
	Всього годин	7
	Всього годин	15

3 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Підготовка до роботи з оркестром над симфонічними творами, що увійшли до навчальних програм 3,4 семестрів.	5
	Поточний контроль	1
	Підсумковий контроль (залік)	1

	Всього годин	7
	4 семестр	
1.	Підготовка до роботи з оркестром над симфонічними творами, що увійшли до навчальних програм 3,4 семестрів.	6
	Поточний контроль	1
	Підсумковий контроль (залік)	1
	Всього годин	15

5 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Підготовка до роботи з оркестром над симфонічними творами, що увійшли до навчальних програм 3,4 семестрів.	12
	Поточний контроль	1
	Підсумковий контроль (залік)	2
	Всього годин	15

6 семестр		
1.	Підготовка до роботи з оркестром над симфонічними творами, що увійшли до навчальних програм 3,4 семестрів.	12
	Поточний контроль	1
	Підсумковий контроль (залік)	2
	Всього годин	15

7 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Підготовка до роботи з оркестром над симфонічними творами, які входять до програми державних іспитів	12
	Поточний контроль	1
	Підсумковий контроль (залік,екзамен)	2
	Всього годин	15

8 семестр		
1.	Підготовка до роботи з оркестром над симфонічними творами, які входять до програми державних іспитів	12

	Поточний контроль	1
	Підсумковий контроль (залік,екзамен)	2
	Всього годин	15
	Всього за самостійну роботу	105

6.КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Відмінно» А – студент творчо осмислив матеріал курсу, здатний оперувати ним свobodно, творчо і яскраво. Логічно пов'язує теоретичні знання з практичною роботою. Вільно оперує музичною термінологією, має власне відношення до предмету, добре чує оркестр та здатний швидко реагувати на виконавські неточності. Продуктивне, творче і яскраве володіння оркестром.

«Добре» В – студент майже вільно володіє партитурою, логічно веде репетицію, орієнтується в основних оркестрових штрихах, однак не завжди є переконливий у своїй практичній роботі. Допускає не точні висловлювання, не завжди може почути огріхи оркестру, виказує недостатньо вольове начало.

«Добре» С – студент володіє основною інформацією партитури, логічно викладає думку, натомість не може зробити самостійних слухових висновків із звучання оркестру і запропонувати переконливе практичне виконання. Веде репетицію невпевнено, слабо розуміє штрихи, не завжди чує оркестр.

«Задовільно» Д – студент має слабе уявлення про рівень практичної роботи. Його знання частково досить фрагментарні. Не знає оркестрових штрихів, репрезентує поверхове знання партитури, не впевнений у визначенні основних принципів ведення репетиції. У практичній роботі показує слабкий, вольовий темперамент.

«Задовільно» Е – студент має слабе знання партитури, не вміє виробити репетиційного плану, слабе емоційне забезпечення, нерозуміння музичної фразеології, дуже слабо чує оркестр, демонструє відірваність теоретичних знань від їх практичного застосування.

«Незадовільно» FХ – студент має віддалене уявлення про практичну роботу з оркестром, репрезентує майже повне незнання партитури та неспроможний сміливо проявити диригентську волю, не має контакту з

оркестром. Повна відірваність теоретичних знань від практичного застосування.

«Незадовільно» **F** – студент знає окремі уривки партитури, проте плутається в них. Не володіє афтактами, отже не може вести за собою оркестр. Не володіє музичною термінологією, не може застосувати своїх, навіть малих знань, на практиці.

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

СУМА БАЛІВ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання здобувача з семестрового екзамену та поточного контролю

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку (диференційованого) та екзамену
45-50	A	відмінно
41-44	B	добре
37-40	C	
32-36	D	
30-31	E	задовільно
18-29	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-17	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

1. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.

3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.
4. Бінарні, інтегровані (універсальні) методи.

2. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Попередній контроль спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з творів, які будуть вивчатися.
2. Поточний контроль здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
3. Тематичний контроль здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. Підсумковий контроль проводиться в кінці семестру, а також після закінчення курсу на державному іспиті.

3. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

- Ансерме Е. Статті о музыке и воспоминания. – М. Советский композитор, 1986.
- Берлиоз Г. Дирижер оркестра (Большой трактат о современной инструментовке и оркестровке). Т. II. – М., Музыка, 1972.
- Гинзбург Л. Избранное. Дирижеры и оркестры. Вопросы теории и практики Дирижированию – М., Советский композитор, 1981.
- Ержемський Г. Психология дирижирования. – М., Музыка, 1988.
- Кондрашин А. Мир дирижера. – Л., Музыка, 1976.
- Мусин И. О воспитании дирижера. – Л., Музыка, 1967.
- Мюнш Ш. Я – дирижер. М., Музгиз, 1960.
- Пазовский А. Записки дирижера. - М., Музыка, 1966.
- Поляков О. Язык дирижирования. – К., Музична Україна, 1987.
- Фуртвенглер В. О дирижерском ремесле (Из литературного наследия. Статьи. Беседы. Из записных книжек. /Исполнительское искусство зарубежных стран. – Вып.2 – М., Музыка, 1966.